

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 07.01.1998, sp. zn. 2 Cdon 322/97, ECLI:CZ:NS:1998:2.CDON.322.1997.1

Číslo: 62/1998

Právní věta: Při posouzení toho, zda dovoláním dotčeným výrokem rozsudku odvolacího soudu bylo rozhodnuto o peněžitém plnění převyšujícím částky uvedené v ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř., se k "příslušenství" uplatněného nároku nepřihlíží, ledaže by samostatně (tj. bez současného uplatnění nároku samotného) tvořilo předmět řízení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 07.01.1998

Spisová značka: 2 Cdon 322/97

Číslo rozhodnutí: 62

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání

Předpisy: 99/1963 Sb. § 238 odst. 2 písm. a)

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 62

Při posouzení toho, zda dovoláním dotčeným výrokem rozsudku odvolacího soudu bylo rozhodnuto o peněžitém plnění převyšujícím částky uvedené v ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř., se k „příslušenství“ uplatněného nároku nepřihlíží, ledaže by samostatně (tj. bez současného uplatnění nároku samotného) tvořilo předmět řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze 7. 1. 1998, [2 Cdon 322/97](#))

Žalobce se domáhal, aby mu žalovaný zaplatil 20 000 Kč, „zvýšených o 3 % úrok z prodlení, do jejich zaplacení ode dne výzvy žalovaného k zaplacení“. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že žalovaný se v pracovní smlouvě zavázal „pod smluvní pokutou 20 000 Kč nevyužívat znalostí o obchodních spojeních firmy M. a dalších informací získaných o komerční a jiné podnikatelské činnosti firmy M. ve prospěch svůj nebo jiných podnikatelských subjektů“. Žalovaný však tento závazek nesplnil, neboť po skončení pracovního poměru účastníků rozeslal po obchodních partnerech žalobce „dopis, ve kterém se záměrem zmást je nepodloženě napadá s. r. o. M. a nabízí služby své společnosti, které jsou totožné se službami, které žalovaný nabízel v rámci své pracovní náplně“.

Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 23. 11. 1994 rozhodl pro zmeškání žalovaného tak, že

mu uložil, aby žalobci zaplatil 20 000 Kč s 3 % úrokem od 10. 5. 1994 do zaplacení a aby žalobci nahradil na nákladech řízení celkem 2920 Kč, vše do 3 dnů od právní moci rozsudku. K odvolání žalovaného Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 31. 1. 1995 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Odvolací soud dospěl k závěru, že pro vydání rozsudku pro zmeškání nebyly splněny všechny zákonem stanovené předpoklady.

Okresní soud v Olomouci poté rozsudkem ze dne 29. 6. 1995 žalovanému uložil, aby žalobci zaplatil 20 000 Kč „zvýšených o 3 % úrok z prodlení do jejich zaplacení ode dne výzvy žalovaného k zaplacení“ a aby mu nahradil na nákladech řízení celkem 3450 Kč, vše do 3 dnů od právní moci rozsudku. Dospěl k závěru, že žalovaný nesplnil závazek převzatý v pracovní smlouvě, neboť „využil a použil znalosti a zkušenosti získané v rámci pracovní činnosti u žalobce“. Žalovaný je proto povinen zaplatit žalobci sjednanou smluvní pokutu.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 7. 2. 1996 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu „na zaplacení 20 000 Kč s příslušenstvím“ zamítl; současně rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 1590 Kč a na náhradu nákladů odvolacího řízení 1860 Kč, vše do 3 dnů od právní moci rozsudku „na účet“ advokáta JUDr. P. R. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že dohoda účastníků obsažená v pracovní smlouvě, podle které se žalovaný zavázal, že „nebude využívat znalostí o obchodních spojeních firmy M. a dalších informací získaných o komerční a jiné podnikatelské činnosti firmy M. ve prospěch svůj nebo jiných podnikatelských subjektů“ a že v případě porušení těchto povinností zaplatí „smluvní pokutu ve výši vzniklé škody a ušlého zisku, nejméně však ve výši 20 000 Kč“, je podle ustanovení § 242 odst. 1 písm. a) zák. práce neplatná. Požadované plnění proto žalobci nenáleží.

V dovolání žalobce namítal, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Správně měla být věc posouzena tak, že „ § 29 odst. 2 zák. práce je pracovněprávním předpisem, jehož aplikací lze zcela v souladu s ustanovením § 244 zák. práce sjednat platné smluvní podmínky mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem jako rovnými subjekty“. Finanční sankce za porušení závazku zdržet se podnikatelských aktivit s tímž předmětem činnosti, jako je předmět činnosti zaměstnavatele, „je ujednáním soukromoprávní povahy mezi rovnými subjekty“. Podle názoru dovolatele „napadené rozhodnutí založilo nerovnost na straně žalobce v tom, že dlouhodobě budované poznatky mající podnikatelskou hodnotu byly bez dalšího uvolněny k aplikaci žalovanému, který se o ně nijak nezasloužil“; na tomto závěru „nic nemění možnost domáhat se soudní ochrany pro nekalosoutěžní jednání, které je pouze následným nástrojem směřujícím k obnově porušené rovnosti v podnikání“. Žalobce navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po přezkoumání věci ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. dospěl k závěru, že dovolání žalobce směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není dovolání přípustné. Proto svým usnesením dovolání žalobce odmítl.

Z odůvodnění:

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolání je přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkou rozsudků, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není), jestliže trpí vadami uvedenými v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. Dovolání je přípustné též proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé (§ 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) nebo jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl jinak než v dřívějším

rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 238 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.); to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč a v obchodních věcech 50 000 Kč, a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovských práv, o určení (popření) otcovství nebo o nezrušitelné osvojení (§ 238 odst. 2 o. s. ř.). Dovolání je rovněž přípustné proti rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, jímž bylo rozhodnutí soudu prvního stupně potvrzeno, jestliže odvolací soud ve výroku rozhodnutí vyslovil, že dovolání je přípustné, protože jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu (§ 239 odst. 1 o. s. ř.), nebo nevyhoví-li odvolací soud návrhu účastníka na vyslovení přípustnosti dovolání, který byl učiněn nejpozději před vyhlášením potvrzujícího rozsudku, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam (§ 239 odst. 2 o. s. ř.); to neplatí u rozsudků, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není, u rozsudků ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč a v obchodních věcech 50 000 Kč, a u rozsudků ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovských práv, o určení (popření) otcovství nebo o nezrušitelné osvojení (§ 239 odst. 3 o. s. ř. ve vztahu k § 237 odst. 2 a k § 238 odst. 2 o. s. ř.).

V posuzovaném případě žalobce dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změněn. Protože však napadeným rozsudkem bylo (v neobchodní věci) rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč, nelze z hlediska ustanovení § 238 o. s. ř. považovat dovolání za přípustné (srov. § 238 odst. 2 písm. a/ o. s. ř.).

Na uvedeném závěru nic nemění to, že žalobce požadoval zaplacení částky 20 000 Kč „zvýšených o 3 % úrok z prodlení, do jejich zaplacení ode dne výzvy žalovaného k zaplacení“ a že odvolací soud dovoláním dotčeným výrokem rozhodl o zamítnutí žaloby na zaplacení částky „20 000 Kč s příslušenstvím“.

Úroky z prodlení, které je povinen zaplatit účastník pracovněprávního vztahu, jenž se ocitl s uspokojením nároku v prodlení (srov. § 256 odst. 2, větu první, zák. práce), jsou totiž jen vedlejším plněním, odvozeným od nároku samotného (jeho příslušenstvím). Zákon v ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o. s. ř. (obdobně též v ustanovení § 9 odst. 3 písm. a/ bod bb/ o. s. ř.) stanovením peněžité částky sleduje typové odlišení věcí projednávaných soudem co do jejich závažnosti a významnosti pro právní vztahy účastníků řízení (ratio valoris). Věcem, v nichž peněžité plnění přesahuje stanovenou částku, přiznává větší význam než věcem ostatním (připouští proti rozhodnutím v těchto věcech dovolání, stanoví pro jejich projednání a rozhodnutí věcnou příslušnost krajského soudu). Má-li se toto hledisko náležitě uplatnit, nelze při úvaze, zda stanovená hranice byla překročena, přihlížet též k uplatněným vedlejším plněním spojeným s nárokem samotným (k jeho příslušenství); jinak by sledované rozlišení (důvody, proč je rozlišováno mezi věcmi podle výše peněžité částky) ztrácelo své opodstatnění. Nelze z tohoto pohledu činit rozdíly mezi případy, kdy žalobce požadoval přiznání vedle nároku též jeho „příslušenství“ (a soud tak rozhodl) a kdy žalobce zaplacení příslušenství nežádal. Při posouzení toho, zda dovoláním dotčeným výrokem rozsudku odvolacího soudu bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20 000 Kč, se tedy k „příslušenství“ uplatněného nároku nepřihlíží, ledaže by samostatně (tj. bez současného uplatnění nároku samotného) tvořilo předmět řízení.

Protože v posuzovaném případě není dovolání z hlediska ustanovení § 238 o. s. ř. přípustné a protože dovolatel netvrdí (a ani z obsahu spisu nevyplývá), že by rozsudek odvolacího soudu trpěl některou z vad uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř., směřuje dovolání proti rozhodnutí, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný. Dovolací soud proto dovolání žalobce - aniž by se mohl věcí dále zabývat - podle ustanovení § 243b odst. 4, věty první, a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. odmítl.